

INFORMATOR PRAWNY

INFORMATOR PRAWNY OKRĘGOWEJ IZBY RADCÓW PRAWNYCH WE WROCŁAWIU
SPORZĄDZONY PRZEZ CENTRUM DOSKONALENIA ZAWODOWEGO OIRP WROCŁAW

NUMER 20 • LISTOPAD 2024

DRODZY CZYTELNICY!

Przed Państwem nasz jubileuszowy XX numer informatora. Dziękujemy, że są Państwo z nami. Listopadowe wieczory wydają się nie mieć końca, więc przygotowaliśmy dla Państwa nieco dłuższy numer, aby zachęcić Państwa do wykorzystania tego czasu na samokształcenie. Zachęcamy również do skorzystania z bogatej oferty izbowych szkoleń. W tym numerze dwa ważne wyroki TSUE, omówienie wyroku WSA w kwestii utrzymania decyzji w mocy, planowane zmiany w KK i KPK oraz Kodeksie Pracy. Będzie też o interwencji RPO w sprawie polowań i właścicieli gruntów, na których się odbywają.

Miłej lektury!

SPIS TREŚCI

MONITOR ORZECZNICZY TSUE
Ochrona dzieł sztuki na terytorium
Unii Europejskiej
•str. 2-3

Obywatelstwo a członkostwo
w partii i wybory
•str. 3-4

Zasady organizacji polowań
naruszają prawa właścicieli
gruntów.
•str. 8-9

Planowane zmiany w KK i KPK
•str.11-13

MONITOR ORZECZNICZY TSUE

PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE SĄ ZOBOWIĄZANE DO OCHRONY DZIEŁ SZTUKI NA TERYTORIUM UNII, NIEZALEŻNIE OD PAŃSTWA POCHODZENIA TYCH DZIEŁ LUB OBYWATELSTWA ICH AUTORA

WYROK TRYBUNAŁU W SPRAWIE C-227/23 | KWANTUM NEDERLAND I KWANTUM BELGIË

Vitra, szwajcarska spółka produkująca designerskie meble, jest właścicielem praw własności intelektualnej do krzesel zaprojektowanych przez małżonków Charlesa i Ray Eamesów, obecnie już nieżyjących, obywateli Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wśród tych mebli znajduje się m.in. Dining Sidechair Wood, stworzone w ramach konkursu projektowania mebli ogłoszonego przez Museum of Modern Art w Nowym Jorku (Stany Zjednoczone) i wystawiane w tym muzeum od 1950 r. Spółka Kwantum, która prowadzi w Niderlandach i w Belgii sieć sklepów z meblami przeznaczonymi do użytku wewnątrz pomieszczeń, sprzedaje „krzesło Paris”, z podnoszonym wobec niej naruszeniem praw autorskich Vitry do Dining Sidechair Wood. Vitra skierowała sprawę do sądów niderlandzkich, aby w szczególności doprowadzić do zaprzestania tej sprzedaży. W tym kontekście sąd najwyższy Niderlandów postanowił zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi ochrony, na podstawie dyrektywy 2001/291, art. 17 ust. 2 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”), z której może korzystać w obrębie Unii dzieło sztuki użytkowej pochodzące z państwa trzeciego, którego autor nie jest obywatelem państwa członkowskiego.

W prawie międzynarodowym konwencja berneńska przewiduje, że autorzy będący obywatelami państw sygnatariuszy korzystają w pozostałych państwach sygnatariuszach co do zasady z tych samych praw co autorzy krajowi. Wyjątek od tej zasady dotyczy ochrony dzieł sztuki użytkowej. W tym zakresie umawiające się strony ustanowiły klauzulę wzajemności materialnej, zgodnie z którą dzieła sztuki użytkowej pochodzące z państw, w których takie dzieła są chronione jedynie jako wzory i modele, nie mogą domagać się w innych państwach sygnatariuszach kumulacji tej ochrony z ochroną na podstawie prawa autorskiego. Pytanie przedłożone Trybunałowi przez sąd najwyższy Niderlandów dotyczy kwestii, czy państwa członkowskie mogą nadal stosować klauzulę wzajemności materialnej zawartą w konwencji berneńskiej do dzieł sztuki użytkowej pochodzących z państw trzecich, która chroni te dzieła jedynie na podstawie specjalnego systemu, nawet jeśli prawodawca Unii nie przewidział takiego ograniczenia.

W swoim wyroku Trybunał udzielił odpowiedzi przeczącej: w ramach zakresu stosowania dyrektywy 2001/29 państwa członkowskie nie mają już kompetencji do wdrażania odpowiednich postanowień konwencji berneńskiej. Trybunał wyjaśnił przede wszystkim w tym względzie, że sytuacja, w której dana spółka domaga się prawnoautorskiej ochrony przedmiotu sztuki użytkowej sprzedawanego w państwie członkowskim, wchodzi w przedmiotowy zakres zastosowania prawa Unii, pod warunkiem że przedmiot ten można zakwalifikować jako „utwór” w rozumieniu dyrektywy 2001/29.

c.d.

Następnie Trybunał stwierdził, że przyjmując tę dyrektywę, ustawodawca Unii niewątpliwie uwzględnił wszystkie utwory, których dotyczy żądanie ochrony na terytorium Unii, a ponadto wspomniana dyrektywa nie zawiera żadnego kryterium odnoszącego się do państwa pochodzenia tych utworów lub obywatelstwa ich autora. Trybunał dodał, że zastosowanie klauzuli wzajemności materialnej zawartej w konwencji berneńskiej podważałoby cel dyrektywy 2001/29 polegający na harmonizacji prawa autorskiego na rynku wewnętrznym, ponieważ na podstawie tej klauzuli dzieła sztuki użytkowej pochodzące z państw trzecich mogłyby być traktowane w różny sposób w różnych państwach członkowskich. Wreszcie Trybunał podkreślił, że skoro rozpatrywane prawa własności intelektualnej są chronione przez art. 17 ust. 2 Karty, wszelkie ograniczenia tych praw muszą, zgodnie z art. 52 ust. 1 Karty, być przewidziane ustawą. Tymczasem wyłącznie do ustawodawcy Unii należy określenie, czy należy ograniczyć przyznanie w Unii praw przewidzianych w dyrektywie 2001/29.

W tych okolicznościach państwo członkowskie nie może powoływać się na konwencję berneńską w celu zwolnienia się z obowiązków wynikających z tej dyrektywy. Państwo członkowskie nie może zatem, w drodze odstępstwa od przepisów prawa Unii, stosować klauzuli wzajemności materialnej zawartej w konwencji berneńskiej w odniesieniu do dzieła, w przypadku którego państwem pochodzenia są Stany Zjednoczone Ameryki.

Za:
Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Komunikat prasowy z dnia 24 października 2024 r., https://curia.europa.eu/jcms/jcms/pl_4623412/fr/ (dostęp na dzień 19.11.2024 r.)

OBYWATELSTWO A CZŁONKOSTWO W PARTII I WYBORY - TSUE

WYROKI TRYBUNAŁU W SPRAWACH C-808/21 | KOMISJA/REPUBLIKA CZESKA I C-814/21 | KOMISJA/POLSKA

Obywatelstwo Unii: odmówienie obywatelom Unii mającym miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, prawa do uzyskania członkostwa w partii politycznej narusza prawo Unii.

Nakładając wymóg obywatelstwa, Republika Czeska i Polska nie zapewniają traktowania tych obywateli na równi z własnymi obywatelami w zakresie skutecznego wykonywania prawa kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich. Prawo Unii przyznaje prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich obywatelom Unii mającym miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami. Skuteczne wykonywanie tego prawa wymaga, aby obywatele ci mieli równy dostęp do środków, jakimi dysponują obywatele tego państwa członkowskiego do celów skorzystania z tego prawa.

Zważywszy na to, że członkostwo w partii politycznej przyczynia się w istotny sposób do wykonywania praw wyborczych przyznanych na mocy prawa Unii, Trybunał Sprawiedliwości stwierdził, że Republika Czeska i Polska naruszyły to prawo, odmawiając prawa do uzyskania członkostwa w partii politycznej obywatelom Unii, którzy mają miejsce zamieszkania w tych państwach członkowskich, nie będąc jednak ich obywatelami. Wstępowanie tych obywateli do partii politycznej nie może negatywnie wpłynąć na tożsamość narodową Republiki Czeskiej lub Polski.

Ustawodawstwa czeskie i polskie przyznają prawo do uzyskania członkostwa w partii politycznej wyłącznie obywatelom tych państw. W konsekwencji, zdaniem Komisji Europejskiej, obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w tych państwach członkowskich, nie będąc jednak ich obywatelami, nie mogą wykonywać przysługującego im na mocy prawa Unii prawa kandydowania w wyborach lokalnych i europejskich na takich samych zasadach jak obywatele czescy i polscy. Uznawszy, że taka odmowa stanowi zakazane przez prawo Unii (mianowicie przez art. 22 TFUE, zgodnie z którym każdy obywatel Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie jest obywatelem, ma prawo głosowania i kandydowania w wyborach lokalnych i w wyborach do Parlamentu Europejskiego w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania, na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa) odmienne traktowanie ze względu na przynależność państwową, Komisja wniosła do Trybunału Sprawiedliwości dwie skargi o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego przeciwko, odpowiednio, Republice Czeskiej i Polsce. Skarga wniesiona przeciwko Republice Czeskiej dotyczy także nałożonego na mających miejsce zamieszkania w tym państwie członkowskim obywateli Unii, którzy nie są obywatelami tego państwa, zakazu uzyskania członkostwa w ruchu politycznym.

Trybunał uwzględnił obie skargi i stwierdził uchybienie przez te dwa państwa członkowskie zobowiązaniom ciążącym na nich na mocy traktatów.

Wskazał, że skuteczne wykonywanie gwarantowanych przez prawo Unii praw wyborczych w wyborach lokalnych i europejskich wymaga, aby obywatele Unii mający miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, mieli równy dostęp do środków, jakimi dysponują obywatele tego państwa członkowskiego do celów skutecznego wykonywania tych praw. Partie polityczne odgrywają kluczową rolę w systemie demokracji przedstawicielskiej będącym konkretnym przejawem demokracji jako jednej z wartości, na których opiera się Unia. W konsekwencji zakaz przynależności do partii politycznej stawia tych obywateli Unii, w porównaniu z obywatelami czeskimi i polskimi, w mniej korzystnej sytuacji, jeśli chodzi o kandydowanie w wyborach lokalnych i europejskich. Szansom na wybór obywateli czeskich i polskich sprzyja bowiem w szczególności okoliczność, że mogą oni być członkami partii politycznej posiadającej strukturę organizacyjną oraz zasoby ludzkie, administracyjne i finansowe, które mogą wspierać ich kandydatury. Ponadto przynależność do partii politycznej stanowi dla wyborców jedno z kryteriów wyboru. To zakazane przez prawo Unii odmienne traktowanie nie może być uzasadnione względami związanymi z poszanowaniem tożsamości narodowej. Prawo Unii nie wymaga bowiem od państw członkowskich, by zapewniły owym obywatelom Unii prawo głosowania i kandydowania w wyborach krajowych, ani nie zabrania im ograniczania roli tych obywateli w partii politycznej w kontekście wyborów krajowych.

Wyjaśnienie wątpliwości co do treści decyzji

Wyrok
Wojewódzkiego Sądu
Administracyjnego w Poznaniu
z dnia 20 maja 2021 r.
IV SA/Po 1173/20
utrzymany w mocy przez
postanowienie
Naczelnego Sądu Administracyjnego
z dnia 4 listopada 2021 r.
III OSK 4542/21
III OSK 4524/21

W postępowaniu o wyjaśnienie wątpliwości co do treści decyzji nie można zmieniać decyzji ani jej uzupełniać o nowe elementy, co skutkowałoby koniecznością zmodyfikowania dotychczasowej oceny stanu faktycznego lub prawnego. Nie jest również dopuszczalne, aby w tym trybie dokonywać interpretacji przepisów prawa, gdyż wówczas mielibyśmy do czynienia z wykładnią prawa, a nie z wyjaśnieniem treści decyzji.

Postępowanie dotyczyło budowę kurzej fermy w Kawęczynie. Naczelny Sąd Administracyjny odrzucił skargi kasacyjne inwestora – Rajmunda Gąsiorka.

W 2020 roku – mimo protestów mieszkańców Kawęczyna, Marzenina i Gulczewa – Tomasz Kałużny, burmistrz Wrześni wydał pozytywną decyzję środowiskową dla budowy kurzej fermy w Kawęczynie.

Decyzję burmistrza podtrzymało Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

Stowarzyszenie Projekt Września zaskarżyło decyzje burmistrza i SKO. Skutecznie, ponieważ Wojewódzki Sąd Administracyjny uznał rację mieszkańców i uchylił decyzję środowiskową.

21 października 2024 r. wcześniejsze wyroki uprawomocnił Naczelny Sąd Administracyjny w Sądzie w Warszawie.

źródło: Canva

Decyzją Starosty odmówiono zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę wnioskowanej inwestycji, stwierdzając, że inwestycja jest niezgodna z decyzją o warunkach zabudowy w zakresie funkcji budynku, ilości miejsc postojowych. Ponadto organ I instancji wskazał, że elewacja frontowa z głównym wejściem do budynku nie znajduje się na nieprzekraczalnej linii zabudowy, jak również planowana inwestycja narusza zasadę ładu przestrzennego.

Zgodnie z art. 4 Prawa budowlanego każdy ma prawo zabudowy nieruchomości gruntowej, jeżeli wykaże prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, pod warunkiem zgodności zamierzenia budowlanego z przepisami. Powołane w art. 4 i art. 5 Prawa budowlanego przepisy pochodzą od wszystkich powszechnie obowiązujących źródeł prawa. A więc nie tylko z Prawa budowlanego, ale również z innych aktów prawnych rangi ustawowej oraz rozporządzeń wykonawczych do ustaw, regulujących wymogi odnoszące się do obiektów budowlanych. W wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 lipca 2016 r. (sygn. akt II OSK 2811/14), rozstrzygnięto, iż art. 4 Prawa budowlanego (c.d.)

nie daje uprawnienia do przesądzenia przez właściciela o przeznaczeniu zabudowy nieruchomości gruntowej na cel wyznaczony według własnej woli. Zarówno miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, jak i decyzja o warunkach zabudowy, ogranicza tę swobodę.

Należy mieć na względzie, że organ administracji architektoniczno-budowlanej odmawiając bądź wydając pozwolenie na budowę określonej inwestycji winien kierować się ściśle określonymi w przepisach prawa wytycznymi. Art. 35 ust. 1 Prawa budowlanego określa czynności, jakie organ musi podjąć przed wydaniem decyzji o udzieleniu bądź nie pozwolenia na budowę.

Stosownie do art. 35 ust. 3 Prawa budowlanego w razie stwierdzenia naruszeń, w zakresie określonym w art. 35 ust. 1, właściwy organ nakłada postanowieniem obowiązek usunięcia wskazanych nieprawidłowości, określając termin ich usunięcia, a po jego bezskutecznym upływie wydaje decyzję o odmowie zatwierdzenia projektu i udzielenia pozwolenia na budowę. Stąd warunkiem uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę jest złożenie kompletnej dokumentacji projektowej wraz z oświadczeniem o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, stosownymi opiniami, uzgodnieniami i pozwoleniami, która następnie podlega ocenie właściwego organu architektoniczno-budowlanego pod kątem zgodności projektowanego zamierzenia inwestycyjnego z planem zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku jego braku z wymogami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy oraz z przepisami techniczno-budowlanymi. Zatem zakres uprawnień kontrolnych organu został określony w art. 35 ust. 1 Prawa budowlanego i tylko w tym zakresie, w przypadku stwierdzenia naruszeń, organ może podjąć działania korygujące.

Z powyższej regulacji wynika niezbicie, iż organ nie może zatwierdzić projektu budowlanego w razie ustalenia jakichkolwiek odstępstw w projekcie od warunków zawartych w ww. decyzji. Należy bowiem pamiętać, że decyzja o zatwierdzeniu projektu budowlanego i udzieleniu pozwolenia na budowę jest wydawana w oparciu o decyzję o warunkach zabudowy. Zgodnie z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 55 ustawy o planowaniu decyzja o warunkach zabudowy wiąże organ wydający decyzję o pozwoleniu na budowę, co oznacza, że wszelkie ustalenia i parametry zabudowy w niej zawarte muszą być zgodne z zatwierdzanym projektem budowlanym w ramach postępowania o pozwoleniu na budowę.

CZY LICZBA MIEJSC DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH POWINNA BYĆ UWZGLĘDNIONA W PROJEKCIE W PULI CZY JAKO DODATKOWE?

WSA wskazał, że przychyła się do stanowiska zaprezentowanego przez organy obu instancji, iż miejsca postojowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych winny być urządzone jako dodatkowe, a więc ponad pulę przewidzianą w decyzji o warunkach zabudowy. Decyzja o warunkach zabudowy analizowana w niniejszej sprawie nie wspomina o ilości miejsc przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. W takiej sytuacji uprawnione jest wnioskowanie, że postanowienie decyzji dotyczy miejsc ogólnodostępnych, tj. takich, do korzystania z których nie są wymagane szczególne uprawnienia. Organ II instancji zasadnie zauważył, że miejsca, które nie są przeznaczone dla wszystkich użytkowników, lecz tylko dla pewnej ich kategorii, nie powinny być wliczane do bilansu. Korzystanie z nich wymaga bowiem legitymowania się określonymi uprawnieniami.

Za:

1. Wyrok WSA w Poznaniu z 20.05.2021 r., IV SA/Po 1173/20, LEX nr 3187651, dostęp na dzień 19.11.2024 r.,
2. Postanowienie NSA z 4.11.2021 r., III OSK 4542/21, LEX nr 3274232, dostęp na dzień 19.11.2024 r.,
3. Filip Biernat, Mieszkańcy mogą spać spokojnie. Kurzej fermy w Kaweczynie nie będzie, https://wrzesnia.info.pl/pl/19_wiadomosci-z-regionu/635_wrzesnia/33115_mieszkanicy-moga-spac-spokojnie-kurzej-fermy-w-kaweczynie-nie-bedzie.html?fbclid=IwY2xjawGpiwJleHRuA2FlbQIxMAABHUpSjYwzN7xvI5qWGIY580sM_OOXmpuWp8m89fFoKJ32nJHhd2pnFgOAda_aem_-69EtTc7L93bg6OG0bV6IA, dostęp na dzień 19.11.2024 r.

źródło: Canva

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO Z DNIA 23 PAŹDZIERNIKA 2024 R.

SYGN. AKT III CZP 25/24

Czy zakaz egzekucji z art. 312 ust. 4 ustawy z 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 2309) ma wpływ na bieg terminu upadku zabezpieczenia hipotecznego z art. 7541 § 1 k.p.c.?

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r.

Termin upadku zabezpieczenia hipotecznego na nieruchomości dłużnika (art. 7541 § 1 k.p.c.) nie biegnie, gdy na podstawie art. 312 ust. 4 Prawa restrukturyzacyjnego niedopuszczalne jest skierowanie egzekucji do majątku dłużnika.

Charakterystyczną cechą zabezpieczenia jest jego tymczasowość. Regułą, wyrażoną w art. 754 (1) par. 1 k.p.c., pozostaje upadek zabezpieczenia po upływie dwóch miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, albo od uprawomocnienia się postanowienia o odrzuceniu apelacji lub innego środka zaskarżenia wniesionego przez obowiązanego od orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu, chyba że uprawniony wniósł o dokonanie czynności egzekucyjnych.

W czasie trwania postępowania sanacyjnego masa sanacyjna nie może być przedmiotem egzekucji bądź zabezpieczenia roszczenia. Oczywiście ograniczenie to dotyczy również ustanowienia hipoteki przymusowej.

Co zaś z terminem upadku zabezpieczenia hipotecznego, które zostały ustanowione na nieruchomości dłużnika wchodzącej w skład masy sanacyjnej? Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 października 2024 r., sygn. akt III CZP 25/24 stwierdził, że nie biegnie on w czasie, gdy na podstawie art. 312 ust. 4 pr. restr. niedopuszczalne jest skierowanie egzekucji do majątku dłużnika. Praktycznie przez cały czas trwania sanacji – o ile zabezpieczenie nie zostanie uchylone przez sędziego-komisarza – dwuletni termin na upadek zabezpieczenia po prostu nie biegnie – podkreśla Konrad Dydą.

Za:
1) Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 października 2024 r. sygn. akt III CZP 25/24, https://www.sn.pl/orzecznictwo/SitePages/Najnowsze_orzeczenia.aspx?ItemSID=1949-301f4741-66aa-4980-b9fa-873e90506a11&ListName=Zagadnienia_prawne, dostęp na dzień 19.11.2024 r.,
2) Konrad Dydą, Jeżeli egzekucja jest niedopuszczalna, to hipoteka nie ma znaczenia, <https://www.prawo.pl/biznes/hipoteka-a-postepowanie-sanacyjne-czy-mozliwa-jest-egzekucja,530052.html>, dostęp na dzień 19.11.2024 r.,

Zasady organizacji polowań naruszają prawa właścicieli gruntów.

Obwody łowieckie tworzone są w drodze uchwały sejmiku wojewódzkiego na podstawie projektu przygotowanego przez marszałka województwa. Przygotowuje go z udziałem zespołu złożonego z przedstawicieli różnych władz. Właściciele nieruchomości nie są do zespołu zapraszani. Mogą jedynie zgłosić uwagi do projektu, jak każdy obywatel. Projekt uchwały jest wykładany do publicznego wglądu i publikowany na stronie internetowej. Uwagi rozpatruje najpierw marszałek, a w razie ich nieuwzględnienia - sejmik województwa.

Możliwość zgłaszania uwag przez właścicieli została wprowadzona w ramach wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 10 lipca 2014 r., sygn. P 19/13. Stwierdza on, że art. 27 ust. 1 Prawa łowieckiego był niezgodny z art. 64 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 3 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP przez to, że upoważniał do objęcia nieruchomości reżimem obwodu łowieckiego, nie zapewniając odpowiednich prawnych środków ochrony praw jej właściciela. W ocenie TK, ówczesny mechanizm tworzenia obwodów, biorąc pod uwagę całokształt ograniczeń, był ukształtowany w sposób niespełniający przesłanki proporcjonalności sensu stricto.

Wprowadzona zmiana nie wykonała jednak w sposób właściwy wyroku TK, bo uprawnienia właścicieli do udziału w procedurze tworzenia obwodów łowieckich mają charakter iluzoryczny. Uwzględnienie ich uwag zależy bowiem od całkowicie uznaniowej decyzji marszałka lub sejmiku, która nie podlega kontroli sądowej. W praktyce takie uwagi są uwzględniane niezwykle rzadko. Stanowi to nadal nieproporcjonalne ograniczenie prawa własności prywatnej.

Procedura tworzenia obwodów łowieckich przypomina procedurę tworzenia planów zagospodarowania przestrzennego. Różnica polega na tym, że plan zagospodarowania jedynie modyfikuje sposób korzystania z nieruchomości (np. zmienia przeznaczenie gruntu z działalności gospodarczej na teren rekreacyjny), natomiast utworzenie obwodu łowieckiego ze swej natury pozbawia właściciela prawa do korzystania z jego nieruchomości w określonych przedziałach czasowych, gdy myśliwi organizują polowanie. W tym czasie właściciel w ogóle nie może korzystać ze swojej ziemi, a czasami nawet nie może na niej przebywać. Wraz z utworzeniem obwodu powstaje ponadto potencjalne zagrożenie dla życia i zdrowia związane z wykorzystaniem broni palnej przez myśliwych. Uzasadnia to przyznanie właścicielom większego wpływu na tworzenie obwodów niż planów zagospodarowania.

Po drugie, ustanowienie obwodu łowieckiego jest równoznaczne z powstaniem ex lege swego rodzaju służebności na rzecz Skarbu Państwa, którą właściciel nieruchomości musi znosić, nie otrzymując niczego w zamian. Z tego tytułu właścicielowi nie przysługuje żadna rekompensata finansowa, a jedynie prawo do odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach i płodach rolnych przez niektóre zwierzęta łowne oraz za szkody wyrządzone przy polowaniu. Prowadzi to też do obniżenia wartości ziemi, a uszczerbek ten nie jest rekompensowany przez państwo. Z dzierżawienia nieruchomości objętych obwodem łowieckim korzyści czerpią zaś Lasy Państwowe i starostowie, którzy wydzierżawiają dany obwód Polskiemu Związkowi Łowieckiemu, za co otrzymują czynsz. Także i w tym przypadku można mówić o nieproporcjonalnym ograniczeniu prawa własności prywatnej.

Po trzecie, art. 27b Prawa łowieckiego pozwala jedynie właścicielowi - osobie fizycznej - skutecznie sprzeciwić się organizacji polowań na jego nieruchomości poprzez złożenie przed starostą oświadczenia o zakazie.

Wiążą się z tym dwa problemy. Właściciel bądź użytkownik wieczysty niebędący osobą fizyczną nie ma żadnych narzędzi prawnych sprzeciwienia się polowaniom na swym terenie. Przepis arbitralnie różnicuje ochronę prawa własności w zależności od tego, czy właściciel działa jako osoba fizyczna, czy jako osoba prawna bądź ułomna osoba prawna, co narusza konstytucyjny nakaz równości dla wszystkich ochrony prawnej własności (art. 64 ust. 2 Konstytucji). Ponadto wymóg złożenia oświadczenia przed starostą stanowi zbędną formalność, która może być nadużywana przez tego ostatniego przez odmawianie spotkania z właścicielem w celu praktycznego zablokowania możliwości wydania przez właściciela zakazu polowań. Z informacji RPO wynika, że w praktyce w części powiatów możliwe jest złożenie oświadczenia w urzędzie starostwa bez konieczności umawiania się na spotkanie ze starostą, natomiast w innych jest ono wymagane. W konsekwencji prawo właściciela do decydowania o sposobie korzystania z nieruchomości jest uzależnione od dobrej woli organu powiatu, który może odmówić spotkania w celu odebrania oświadczenia lub w istotny sposób je opóźnić.

Z prawnego punktu widzenia starosta nie może odmówić spotkania, ale prawo nie wyznacza mu żadnego terminu na przyjęcie oświadczenia, a nie przewiduje żadnej sankcji za unikanie tego. Tym samym wola starosty może stać się samoistnym i pozaustawowym źródłem ograniczenia prawa do poszanowania własności prywatnej, co narusza wymóg wyłączności ustawy (art. 64 ust. 3 Konstytucji).

Po czwarte, dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego nie mają obowiązku informowania właściciela nieruchomości o zamiarze organizacji polowania indywidualnego.

Istnieje jedynie obowiązek podania przez gminę do publicznej wiadomości zamiaru organizacji polowania zbiorowego. Wymaga to od właściciela nieustannego śledzenia obwieszczeń gminy, podczas gdy to ona powinna poinformować każdego z właścicieli. Taka forma informowania, wywodząca się jeszcze sprzed epoki Internetu, jest przestarzała i powinna zostać zrewidowana. Pominięcie obowiązku informowania właściciela o zamiarze polowania indywidualnego stanowi nieproporcjonalne ograniczenie jego prawa do poszanowania własności prywatnej.

Przestarzała zaś forma informowania o polowaniach zbiorowych stoi w sprzeczności z zasadą sprawności i rzetelności działania instytucji publicznych.

Po piąte, właściciel może wnieść sprzeciw wobec organizowania polowania zbiorowego, ale rozpatruje go podmiot je organizujący - dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego. Może on uwzględnić sprzeciw tylko wtedy, gdy polowanie będzie zagrażało bezpieczeństwu lub życiu ludzi.

Zdaniem RPO sprzeciw stanowi nieefektywny środek odwoławczy od działania ingerującego w prawo własności właściciela, ponieważ:

- rozpatruje go podmiot mający interes w organizacji polowania;
- przepis nie określa formy rozpatrzenia sprzeciwu ani nie przewiduje obowiązku poinformowania właściciela o jego nieuwzględnieniu;
- rozstrzygnięcie dzierżawcy/zarządcy nie musi zawierać uzasadnienia;
- przesłanki uwzględnienia sprzeciwu określone są zbyt wąsko;
- rozstrzygnięcie nie podlega zaskarżeniu.

Ministerstwo dostrzega problem zasygnalizowany przez Rzecznika i podziela wyrażony pogląd - wskazuje minister Paulina Hennig-Kloska. Zwiększenie poziomu ochrony prawa własności oraz skuteczne informowanie właścicieli nieruchomości o polowaniach mają stać się w założeniu przedmiotem planowanej nowelizacji ustawy Prawo łowieckie.

Resort widzi też konieczność stworzenia jednolitego, elektronicznego systemu, w którym obligatoryjnie gromadzone będą informacje o polowaniach, do których następnie dostęp będzie miała każda osoba, chcąc w bezpieczny sposób i nie narażając się na odpowiedzialność karną, odwiedzić las.

Należy więc spodziewać się zmian w Prawie łowieckim w tym zakresie.

Za:

Rzecznik Praw Obywatelskich, Zasady organizacji polowań naruszają prawa właścicieli gruntów. Marcin Wiącek występuje o zmianę prawa. Odpowiedź MKiŚ, <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-zasady-polowan-naruszaja-prawa-wlasciiceli-gruntow-mkis-odpowiedz>, dostęp na dzień 19.11.2024 r.

źródło: Canva

Zmiany w ochronie wzorów przemysłowych

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/2823
z dnia 23 października 2024 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów przemysłowych

Jak wskazuje Rafał Bugajski, zapewnienie szybszej i bardziej przewidywalnej ochrony wzorów przemysłowych w całej UE to cel pakietu zmian obejmującego zarówno rozporządzenie w sprawie wzorów wspólnotowych jak i dyrektywę w sprawie prawnej ochrony wzorów, opublikowanego w unijnym dzienniku urzędowym 18 listopada 2024 r. Dyrektywa w sprawie prawnej ochrony wzorów wymagać będzie nowelizacji ustawy - Prawo przemysłowe.

Zmiany są odpowiedzią na wnioski wynikające z przeprowadzonego przez Komisję całościowego przeglądu przepisów UE dotyczących ochrony wzorów. Z przedstawionego w 2020 r. sprawozdania wynikało, że choć zasadniczo unijne prawodawstwo dotyczące wzorów realizuje założone cele i sprawdza się w działaniu, to jednak istnieje szereg słabych punktów, które należy wyeliminować, aby ramy prawne były odpowiednie do wspierania cyfrowej i ekologicznej transformacji przemysłu UE oraz aby stały się znacznie bardziej dostępne i skuteczne dla przemysłu, małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz indywidualnych twórców wzorów. Niedoskonałości te obejmują w szczególności brak przejrzystej i solidnej ochrony wzorów w odniesieniu do niektórych kluczowych jej aspektów (przedmiot, zakres praw i ograniczenia), przestarzałe lub zbyt skomplikowane procedury, nieodpowiednie poziomy i strukturę opłat, brak spójności przepisów proceduralnych oraz niepełny jednolity rynek części zamiennych.

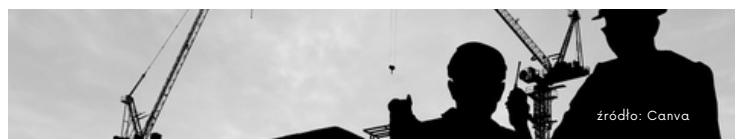
Pakiet zmian obejmuje modernizację zarówno istniejących unijnych ramy dotyczących wzorów wspólnotowych zawartych w rozporządzeniu nr 6/2002 (na marginesie, zmianie ulega dotychczasowa nazwa "wzór wspólnotowy", zastąpiona pojęciem "wzór przemysłowy Unii Europejskiej" ("unijny wzór przemysłowy")), jak i równoległych krajowych systemów wzorów, zharmonizowanych dyrektywą 98/71.

Opublikowany pakiet legislacyjny przewiduje:

- ułatwienie przedstawiania wzorów przemysłowych we wniosku o rejestrację (np. poprzez składanie plików wideo - zob. [art. 26 ust. 1](#) dyrektywy),
- uproszczenie wymogów przedstawienia wzoru, tak by nawet jeśli w momencie składania wniosku brakuje jakichś dokumentów, nadal można było wzór w tym dniu zarejestrować, o ile jego przedstawienie jest dostatecznie wyraźne ([art. 28 ust. 2](#) dyrektywy),
- łączenie więcej niż jednego wzoru w jednym zgłoszeniu zbiorowym ([art. 27](#) dyrektywy).

Dzięki tego rodzaju rozwiązaniom ochrona wzorów ma stać się bardziej dostępna i skuteczna, w szczególności dla indywidualnych twórców wzorów i MŚP.

Nowe przepisy wyjaśniają warunki "klauzuli naprawy". Klauzula ta wyłącza z ochrony wzorów części zamienne do produktu złożonego, które są wykorzystywane do przywrócenia jego pierwotnego wyglądu, ale tylko do celów naprawy i jeżeli część zamienna wygląda dokładnie jak część oryginalna. Chodzi np. o uszkodzone drzwi lub reflektor, które należy wymienić, aby samochód wyglądał tak, jak poprzednio. Ma ona zliberalizować rynek części zamiennych i zapewnić konsumentom w całej UE łatwiejszy dostęp do części zamiennych po niższych cenach.

Aby zapewnić skuteczne współistnienie systemów ochrony wzorów na poziomie krajowym i unijnym, postanowiono zwiększyć unijne opłaty. Będą one wyższe w porównaniu z opłatami przewidzianymi w krajowych systemach, aby odzwierciedlić szerszy zasięg terytorialny ogólnounijnej ochrony wzorów (np. opłata za rejestrację i publikację wzoru wzrasta z kwoty 230 euro do 350 euro).

Dyrektywa stanowi, że elementy dziedzictwa kulturowego o znaczeniu narodowym (np. kostiumy regionalne) mogą zostać wyłączone z ochrony jako wzór prywatny. Oznacza to, że państwa członkowskie mogą przewidzieć, że rejestracji wzoru przemysłowego należy odmówić lub ją unieważnić w przypadku zarejestrowania wzoru, jeżeli zawiera on całkowite lub częściowe odtworzenie elementów należących do dziedzictwa kulturowego, które są przedmiotem interesu narodowego.

Dyrektywa wchodzi w życie zasadniczo 8 grudnia 2024 r., za wyjątkiem niektórych przepisów, które stosuje się od 9 grudnia 2027 r. Do tego samego dnia państwa członkowskie będą miały czas na wdrożenie dyrektywy do przepisów krajowych.

Rozporządzenie, podobnie jak dyrektywa, wchodzi w życie 8 grudnia 2024 r., ale stosuje się od 1 maja 2025 r. Niektóre przepisy znajdują jednak zastosowanie od 1 lipca 2026 r.

Za:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2823 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów przemysłowych, dostęp na dzień 19.11.2024 r.
2. Rafał Bujalski, Zmiany w ochronie wzorów przemysłowych, <https://sip.lex.pl/#/publication/470191500/zmiany-w-ochronie-wzorow-przemyslowych-przesadzone-projekt-ue>, dostęp na dzień 19.11.2024 r.

źródło: Canva

źródło: Canva

Będą zmiany w prawie karnym

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw UD153 zakłada szereg zmian, zarówno w samej procedurze, jak i w prawie materialnym.

W zakresie zmian w Kodeksie karnym:

- 1) zmiana norm reakcji karnoprawnej przez m.in. eliminację nieuzasadnionego ograniczenia swobody sędziowskiej oraz nadanie art. 37a k.k. charakteru uzupełniającego o kary nieizolacyjnie ustawowego zagrożenia przewidzianego dla występków, których górna granica wynosi 8 lat pozbawienia wolności;
- 2) racjonalne ukształtowanie dyrektyw wymiaru kary w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej oraz wyeliminowanie katalogu okoliczności łagodzących i obciążających;
- 3) rozszerzenie zasady ultima ratio kary pozbawienia wolności na wszystkie przypadki, w których przewidziana jest możliwość wyboru rodzaju kary oraz wprowadzenie zasady dopuszczającej możliwość wymierzenia kary dożywotniego pozbawienia wolności i kary pozbawienia wolności w wysokości przekraczającej 15 lat tylko wtedy, gdy zachodzą wyjątkowe okoliczności;
- 4) wyeliminowanie ograniczenia decyzyjności sądu stanowiskiem prokuratora w zakresie decyzji o nadzwyczajnym złagodzeniu kary oraz warunkowym zawieszeniu jej wykonania wobec sprawcy współdziałającego w popełnieniu przestępstwa;
- 5) wprowadzenie dla recydywy pojedynczej obostrzenia fakultatywnego przez możliwość wymierzenia kary w wysokości do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę, a dla recydywy wielokrotnej obostrzenia w dolnej granicy wymiaru kary w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia oraz fakultatywnego obostrzenia w górnej granicy kary;
- 6) wyeliminowanie przy karze dożywotniego pozbawienia wolności możliwości obostrzenia przesłanek formalnych oraz orzekania zakazu warunkowego zwolnienia, a także wprowadzenie przy warunkowym zwolnieniu okresu próby 10 lat;
- 7) wprowadzenie jednego minimum formalnego przy warunkowym zwolnieniu (po odbyciu co najmniej połowy kary) oraz wyeliminowanie z katalogu surowszych warunków formalnych warunkowego zwolnienia sprawcy, który bezprawnie utrudniał wykonanie kary pozbawienia wolności;
- 8) wskazanie, że podstawą przedłużenia terminu przedawnienia jest wszczęcie postępowania przeciwko osobie (obecnie wszczęcie postępowania);

9) modyfikacja sankcji w art. 190 § 1 k.k., 270a § 2 k.k., art. 271a § 2 k.k., art. 277a § 1 i 2 k.k. oraz art. 305 § 1 k.k.

10) uchylenie § 1a w art. 233 k.k. obejmującego jedynie sytuacje, które nie uzasadniają łagodniejszej penalizacji oraz § 4a w art. 233 k.k., który nietrafnie wiąże sankcje karne z zachowaniami nieumyślnymi;

W zakresie zmian w Kodeksie postępowania karnego:

1) poszerzenie zakresu dostępu do bezpłatnej pomocy tłumacza dla oskarżonego, który nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim lub jest głuchy lub niemy;

2) poszerzenie zakresu dostępu do akt sprawy dla podejrzanego i jego obrońcy w związku z wnioskiem o zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania oraz zapewnienie zatrzymanemu i jego obrońcy dostępu do akt postępowania;

3) zmiana definicji podejrzanego na osobę, co do której zebrane dowody dostatecznie uzasadniają podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa i wobec której podjęto czynność procesową ukierunkowaną na jej ściganie;

4) przyznanie zatrzymanemu prawa do skorzystania z pomocy obrońcy i ustanowienie obowiązku pełnienia dyżurów przez adwokatów i radców prawnych, których koszty pomocy będą ponoszone przez Skarb Państwa;

5) wprowadzenie regulacji realizujących prawo podejrzanego do przesłuchania z udziałem obrońcy, a w związku z tym skrócenie i odformalizowanie procedury wyznaczania obrońcy z urzędu w tym zakresie;

6) wprowadzenie zasady obowiązkowego udziału obrońcy przy przesłuchaniu podejrzanego, który nie ukończył 18 lat oraz obowiązku utrwalania tego przesłuchania za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk;

7) wprowadzenie zakazu dowodowego co do wyjaśnień uzyskanych z naruszeniem przepisów regulujących prawo podejrzanego do przesłuchania z udziałem obrońcy;

8) wyeliminowanie sprzeciwu prokuratora: na cofnięcie wniosku o ściganie po rozpoczęciu przewodu, wstrzymującego wykonalność postanowienia sądu o zmianie tymczasowego aresztowania na poręczenie majątkowe oraz wobec wyłączenia jawności rozprawy, a także wyeliminowanie: możliwości prowadzenia postępowania o przestępstwo groźby karalnej mimo niezłożenia wniosku o ściganie oraz wymogu udzielenia zgody przez prokuratora

na uwzględnienie przez sąd wniosku o dobrowolne poddanie się karze i wprowadzenie warunku braku sprzeciwu prokuratora obecnego na rozprawie;

9) uproszczenie procedury wnoszenia subsydiarnego aktu oskarżenia przez odstąpienie od konieczności zaskarżania do prokuratora nadrzędnego postanowienia o zaniechaniu ścigania;

10) wyeliminowanie możliwości zastrzeżenia przez prokuratora obecności przy kontaktach podejrzanego z obrońcą i kontroli korespondencji podejrzanego z obrońcą do 14 dni od dnia tymczasowego aresztowania;

11) wprowadzenie możliwości – w miejsce obowiązku – sporządzania uzasadnień wyroków na formularzu według ustalonego wzoru;

12) wprowadzenie możliwości wniesienia zażalenia także na odmowę sporządzenia odpisów lub kopii akt postępowania przygotowawczego; oraz dodanie tego uprawnienia dla zatrzymanego;

13) wprowadzenie zasady niedopuszczalności przeprowadzenia i wykorzystania dowodu uzyskanego dla celów postępowania karnego za pomocą czynu zabronionego;

14) doprecyzowanie zasad dopuszczalności wykorzystania dowodu uzyskanego podczas stosowania kontroli operacyjnej oraz kontroli i utrwalania treści rozmów;

15) objęcie zakresem procedury zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej także tłumaczy przysięgłych i wprowadzenie zasady wykonalności postanowienia w tym zakresie po prawomocności;

16) wprowadzenie zażalenia na decyzję o przeprowadzeniu wyjęcia zwłok z grobu oraz wprowadzenie zasady wykonalności postanowienia po prawomocności;

17) wyeliminowanie zdalnych posiedzeń aresztowych;

18) zmiana przesłanki szczególnej stosowania tymczasowego aresztowania w postaci surowości kary przez podwyższenie górnej granicy ustawowego zagrożenia karą za występki z 8 do 10 lat pozbawienia wolności,

podwyższenie skazania na karę pozbawienia wolności z 3 lat do powyżej 3 lat, badanie obawy utrudniania prawidłowego toku postępowania w związku z surowością grożącej kary oraz wprowadzenie maksymalnego czasu trwania tymczasowego aresztowania na tej podstawie do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji – do 12 miesięcy;

19) podwyższenie zagrożenia karą pozbawienia wolności z roku do 2 lat wyłączającego (co do zasady) możliwość stosowania tymczasowego aresztowania;

20) doprecyzowanie przesłanek i oceny wniosków o przedłużenie stosowania tymczasowego aresztowania;

21) uchylenie środka zapobiegawczego zakazu zbliżania się, zakazu kontaktu lub zakazu publikacji w sprawach o przestępstwo popełnione w stosunku do członka personelu medycznego;

22) wyeliminowanie uzależnienia możliwości wydania listu żelaznego na etapie postępowania przygotowawczego od decyzji prokuratora;

23) wyeliminowanie możliwości dalszego orzekania w sprawie po przerwie lub odroczeniu w przypadku zmiany członka

orzekającego składu wieloosobowego;

24) wyeliminowanie instytucji narady wstępnej i wyroku częściowego;

25) wydłużenie terminu do wniesienia apelacji do 30 dni w sprawach, w których doszło do przedłużenia terminu do sporządzenia uzasadnienia;

26) poszerzenie reguły *ne peius* w zakresie dotyczącym skazania w przypadku warunkowego umorzenia postępowania w pierwszej instancji oraz zaostżenia kary przez wymierzenie kary dożywotniego pozbawienia wolności;

27) wyeliminowanie możliwości wnoszenia przez Prokuratora Generalnego w sprawach o zbrodnie kasacji z powodu niewspółmierności kary;

28) wydłużenie z roku do 3 lat terminu przedawnienia roszczeń o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie – analogicznie w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia;

29) podwyższenie kwoty stanowiącej górną granicę należności dla świadka z tytułu wynagrodzenia za utracony zarobek lub dochód z powodu stawieństwa na wezwanie sądu lub organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze z 4,6% do 11% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe – analogicznie w postępowaniu cywilnym.

Obecnie projekt (na dzień 19.11.2024 r.) jest na etapie opiniowania. Planowany termin przyjęcia projektu przez RM to I kwartał 2015 r.

Za:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, <https://legislacja.rol.gov.pl/projekt/12390959>, dostęp na dzień 19.11.2024 r.

Rewolucja w ustalaniu stażu pracy

Rewolucyjne zmiany w kodeksie pracy dotyczące stażu pracy wejdą w życie 1 stycznia 2026 roku. Na zmianach zyska 5 milionów zatrudnionych, którzy teraz pracując na zleceniach czy wykonując działalność gospodarczą nie powiększają swojego stażu pracy. Tracą w ten sposób na urloпах, dodatkach, nagrodach jubileuszowych i innych przywilejach osób na umowie o pracę.

Nowe zasady ustalania stażu pracy, korzystne dla osób zarabkujących na zleceniach i innych umowach cywilnych, samozatrudnionych i prowadzących działalność gospodarczą dadzą im prawo do urlopu. Poprawią także sytuację emerytalną. Jak komentuje Robert Lisicki, dyrektor departamentu pracy Lewiatana, obecna sytuacja jest niekorzystna dla pracowników, którzy przed nawiązaniem stosunku pracy prowadzili działalność gospodarczą we wskazanych formach lub wykonywali pracę na podstawie umów cywilnoprawnych, byli osobami współpracującymi czy członkami rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kołek rolniczych.

Jednakże kontrowersje wywołuje automatyczne zrównywanie pracy wykonywanej na podstawie stosunku pracy z aktywnością zawodową świadczoną w ramach innych stosunków prawnych.

Za:
Zbigniew Biskupski, Już teraz zmiany w kodeksie pracy – dłuższe urlopy dla 5 mln osób, rząd zdecydował, kto korzysta, <https://www.infor.pl/twoje-pieniadze/zarobki/6773628,juz-teraz-zmiany-w-kodeksie-pracy-dluzsze-urlopy-dla-5-mln-osob-rza.html>, dostęp na dzień 19.11.2024 r.

źródło: Canva